

Handlingsplan for busslæringer under 21 år gjeldende fra og med 1. juli 2024 til og med 31.12.2029

Innspillene til handlingsplanen er utarbeidet i samarbeid mellom NHO Transport, Yrkestrafikkforbundet, Fellesforbundet og Sotin (Samarbeidsforum for opplæringsvirksomheter innen transport og logistikk).

Handlingsplanen tar utgangspunkt i gjeldende læreplan for Vg3 yrkessjåførfaget og tilhørende forskrifter, herunder yrkessjåførforskriften § 8. Lærlingen/lærekandidaten (heretter lærlingen(e)) skal ha en godkjent lærekontrakt i yrkessjåførfaget.

Lærlingene skal gjennomføre 19-ukers kurs på en av landslinjene som tilbyr føreropplæring til relevante førerkortklasser. Yrkessjåførutdanningen skal sikre at yrkessjåførdirektivets minstekrav til opplæring innen persontransport oppfylles. Skoleeier skal dokumentere at denne opplæringen er dekkende i henhold til kravene som stilles i yrkessjåførforskriften.

Lærlinger som ikke har oppnådd alder etter yrkessjåførforskriften § 8 skal ikke kjøre lengre ruter enn 50 kilometer. Lærlingen skal ikke kjøre ekspressbuss. Lærlingen skal få opplæring i å bruke fartsskriver for registrering av kjøre- og hviletid. Som et ledd i denne opplæringen skal lærlingen bruke sjåførkortet på alle oppdrag som er underlagt kjøre- og hviletidsbestemmelsene, og ellers på alle typer kjøretøy/oppdrag så langt dette er praktisk mulig.

Opplæring i bedrift skal følge gjeldende læreplan for Vg3 yrkessjåførfaget.

Det stilles to tilleggskrav:

- Ledsager/instruktør i lærebedriften skal minst tilfredsstille kravene til undervisningspersonell i yrkessjåførforskriften § 28 og kan kun gi opplæring til lærling som har fullført og bestått førerprøve klasse D og fullført 19 ukers kurs ved landslinje.
- Lærlingen skal alltid under kjøring ha tilgang til kommunikasjonsutstyr (bussradio og/eller mobiltelefon) for å kunne ha to-veis kommunikasjon med trafikkleder og/eller fadder.

Videregående skoler og godkjente lærebedrifter skal være tilgjengelig for tilsyn fra Statsforvalteren eller Statens vegvesen. Dette for å sikre at undervisningen dekker yrkessjåførdirektivets krav til utdanning.

Det legges stor vekt på oppfølgingen av den enkelte lærling og det skal være oppfølgingssamtale minimum hver 3. måned eller oftere. Oppfølgingen skal dokumenteres skriftlig/digitalt og være tilgjengelig for tilsynsmyndighetene.

Ved fullført utdanning skal lærlingen dokumentere bestått prøve i henhold til yrkessjåførforskriften og deretter fremstille seg til fagprøve i Yrkessjåførfaget.

Generelle tilleggskrav for lærebedriften:

- Ha en rapporteringsordning for uhell/uhellsutsatthet og arbeidstid i bedriftene
- Arbeidstid og turnuser skal tilrettelegges slik at lærlingen i størst mulig grad i lærlingeløpet unngår situasjoner som kan gi uønskede/farlige hendelser.
- Arbeidstidene for lærlingene dokumenteres i bedriftens plansystemer på ordinær måte.

Lærlingen skal ha en god, trygg og systematisk opplæring i en representativ arbeidsdag. Ved all busskjøring i læretiden skal det gjøres en individuell vurdering om lærlingen har tilstrekkelig kompetanse og modenhet i å håndtere ulike passasjerer og kjøretøy før en går videre i opplæringen. Noen lærlinger vil antakelig ha behov for å trene mer enn det som fremkommer her, for å få god progresjon, og at trafikksikkerheten ivaretas. Det skal også tas hensyn til de lokale trafikkforholdene.

Tidsplan for opplæring i skole og bedrift samt lærlingens arbeidstid i bedriften:		
Periode	Tid	Opplæringsemner
1. halvår:		
Arbeidstider 1. halvår		Lærlingen er på førerkortopplæring. Deretter kan lærlingen inngå i alle skift mandag - fredag kl. 0500 - 1900. Lørdag/søndag fri.
	2 uker	Introduksjonskurs i lærebedrift
	19 uker	Føreropplæring i henhold til trafikkopplæringsforskriften og kapittel 8 i yrkessjåførforskriften ved landslinje for yrkessjåførutdanning
	minimum 4-6 uker	Bedriftsintern opplæringsplan som er i henhold til gjeldende læreplan for yrkessjåførfaget. <ul style="list-style-type: none"> • Opplæring i bruk og stell av selskapets materielltyper • Praktisk og teoretisk kjøretøyopplæring på egnet buss, sikker og optimal utnyttelse av bussen • Befordringsvedtekter • Opplæring i billettering- og sanntids-informasjonssystemer • Sikkerhetsopplæring og beredskapsplaner • Kontroll av og ettersyn av kjøretøy • Opplæring i ruteområdet • Kundebehandling m/vektlegging av opptreden og det å takle vanskelig situasjoner og bruk av kommunikasjonsutstyret

		<ul style="list-style-type: none"> Sikkerhetskurs på bane (hvis praktisk mulig, ellers gjennomføres kurset i 2. halvår)
		Ved skolebusskjøring + 2 uker opplæring, inkludert 1 uke kjøring med instruktør.
		<ul style="list-style-type: none"> Aktuelle lover, forskrifter og andre regelverk knyttet til tema Sikring av barn i buss Øvingskjøring i og rundt skoleområdet og skolerute
	4 uker	Kjøring med instruktør Lærebedriftens instruktør vurderer om den enkelte lærling skal kjøre mer enn minimumskravet på fire uker med ledsager. Vurderingen gjøres ut fra bussrutens beskaffenhet og vanskelighetsgrad og lærlingens modenhet og utvikling til å mestre dette alene.
		Valg av type buss gjøres etter en individuell vurdering av ferdighetsnivå, modenhet og erfaring <ul style="list-style-type: none"> Teoretisk og praktisk kjøreopplæring i trafiksikker og defensiv atferd på veggen og optimal bruk av bussen Opplæring i ruteområdet Dette innebærer at 1. halvår i læretiden blir det begrenset med kjøring alene i bussen med passasjerer.
		Kjøring med instruktør i egnet buss
2. halvår:		
Arbeidstider 2. halvår	Lærlingen kan inngå i alle skift mandag - fredag kl. 0500 - 1900. Lørdag/søndag fri.	
3. halvår:		
Arbeidstider 3. halvår	Lærlingen kan inngå i alle skift mandag - fredag kl. 0500 - 2200. Hver fjerde lørdag frem til kl. 1900. Søndag fri.	
4. halvår:		
Arbeidstider 4. halvår	Lærlingen kan inngå i alle skift.	

Dersom lærebedriften i samråd med opplæringskontoret mener at lærlingen ikke er skikket, eller lærlingen har uvanlig høyt fravær, kan rettighetene som lærling opphøre. Førerkortrettighetene for buss kan også bortfalle en periode, i påvente av oppnådd alder og/eller yrkessjåførsamen for å kjøre buss.